

Nova ruska umetniško-literarna revija. Kljub temu, da se ruska moderna umetnost tako krasno razvija, se težko vzdrže revije, ki bi bile posvečene izključno samo čisti umetnosti. Izhajalo je „Zolotoje runo“ celo v dveh jezikih, v ruskem in francoskem, a je prenehalo izhajati vsled brezbriznosti občinstva in nerazumevanja, na katero je povsod naletelo; in ista usoda je zadela pozneje „Mir iskustva“; uničile so ga kritike malih ljudi. A sedaj je začel izhajati nov list „Apollon“; izšla je že tretja številka. „Apollon“ je združil okoli sebe najboljše sedanje ruske umetnike in literate, med njegovimi ilustratorji so zastopani tudi Konstantin Somov, Vrubelj, Bjelkin, Golovin, Dobužinski, med literati Anenski, Vrangelj, Dimov. Opremljen je tako krasno, da prav nič ne zaostaja za podobnimi revijami, ki jih izdajajo Nemci, Angleži in Francozi, a tudi Čehi, ki imajo svoje izvrstno urejevane in ilustrovane „Dilo“.

Voj. Motè.

Slovensko gledišče. A. Drama. Za Etb. Kristanovo socialno dramo takoj zopet nova izvirna zgodovinska drama „Erazem Predjamski“, ki so jo uprizorili na Štefanji večer. Avtor ji je mladi temperamentni pisatelj Vit. Feodor Jelenc, ki se je ta večer prvič predstavil našemu gledališkemu občinstvu. S hrupnim ploskanjem so ga po tretjem dejanju prizvali na oder, z bučno pohvalo so mu čestitali, a vendar moramo reči, da igra ni uspela. Je pač smel poskus, začeti kar s petdejsko dramo, dasi zgodovinska snov, ki si jo je izbral za dramatisacijo, ni nevhvaležna. Saj se naslanja na domačo zgodovino, in kako baš ljudski motivi, prstonarodni prizori vlečejo, o tem bi vedeli povedati drugi naši dramatik. Samo koncesij je treba dati splošnemu okusu, kompromis je treba skleniti med resno snovjo in zadovoljivostjo po efektnih hlepeče publike: paše hočejo za oko in uho. Če to štoriš, si prodril — „vsi bomo tvojo čast nazglas trobili“. A Jelenc je ponosno prezrl to dejstvo; hotel je stvariti resno umetniško delo, a za vse to mu tvorne sile še niso razvite. Toda početki kažejo, da tiči v njem latentna dramatska nadarjenost. Glavna hiba v drami je pač ta, da ji manjka nekaj bistvenega: vodilnega motiva ni v njej, ali vsaj jasno se ne da zasledovati. Junak v drami je Erazem, mladi predjamski vitez, zaročenec Baumkircherjeve hčere Magde, kranjski srednjeveški plemič v pozi in kostumu. Avtor mu je nadél toliko vrlin, da je vsekakor preveč idealiziran; moško čuvstvovanje se topi v sladkobnosti, maščevalnost njegova se bliža širokoustnosti, samozavestna odločnost mu solzi v temnih slutnjah smrti. Zato pa je tudi zgradba v celoti nekako ohlapna, majava, kakor bi se hotela vsak hip podreti. A nekateri prizori so vrlo skrbno izdelani. Avtor se je dobro zamislil v zgodovinsko tradicijo o Predjamskem gradu, obsevanem od rdečega solnca viteške romantike, in je s srečno roko izbral tiste prizore, ki bi utegnili biti učinkoviti. Vendar se je oprezno izogibal banalnosti, ki mu jih je v obilici nudilo zgodovinsko poročilo o Erazmu. To moramo priznati avtorju, da ima umetniški takt, in če ostane pri resnem zanosu, ki ga je pokazal v svojem prvem delu, mu utegne drugo prejši uspeti. Mlad je še, to bodi njegova prednost, ne pa nedostatek! Zato sem tudi uverjen, da mu je odkrita, ne vseskozi laskava beseda ljubša nego hinavska pohvala. Naj si misli kakor nekdanj

Strindberg, ko je objavil svojo „Julijo“: „Napravil sem poskus. Če se ni posrečil, imam še dovolj časa, da poskusim vdrugič!“ Vlogo Erazma Predjamskega si je izbral naš Nučič za svoj častni večer. Praznoval je desetletnico svojega umetniškega delovanja na slovenskem odru in s tisto iskrenostjo, s katero sta mu čestitala njegova tovariša, gg. Danilo in Verovšek, mu želimo tudi mi še dokaj lepih večerov v hramu naše Talije, njemu v slast in zadoščenje, nam pa v zabavo in razvedrilo, posebno ker visoko cenimo njega nadarjenost in vestnost in požrtvovalnost. Prav je, da si je izbral za svoj večer vlogo iz domačega pisatelja; s tem je izkazal čast tudi slovenski drami. Nočemo pa zamolčati, da bi bil v marsikateri drugi vlogi žel lepše uspehe, pač, ker bi bil imel več prilike pokazati svoje zmožnosti. Jaromir v Prababici — mimogrede omenjeno — ta bi bil za paradni večer Nučičev. — Končno pa ne moremo pohvaliti opreme v tej viteški drami. Nič ni klavrnejšega nego plemič v zanikarni opravi. Ubogi grof Herberstein, ubogi baron Ravbar, kako so vaju našemili! In komik v vlogi sivolasega doyena — ali ni to višja komika? — „Erazma“ so ponovili 9. januarja pop.; nekatere izpremembe, posebno v zadnjem dejanju, so ugodno ublažile njega roparsko romantiko. — 2. januarja so igrali vdrugič „Kato Vrankovića“, na sv. Treh kraljev dan pa so koledovali Jurčič - Kersnik - Govekar - Parmovi Rokovnjači: kaviar za ljudstvo — razprodana hiša! Na Sveti dan pop. je prišla na oder božična pravljica s petjem, godbo in plesom v 7 slikah „V božični noči“, nem. spisala Eliza Bethge-Thrun, preložil, ne ve se, kdo. To je opremna igra, ki zahteva primerne scenerije, kakor tudi „Pepelka“, ki je zabavala mladino na Novega leta dan. Prav je, da se skrbi za okus popoldanskega občinstva; pri tem pa bi se ne smelo dovoliti, da se šopiri na odru — ljubljansčina v raznih inačicah. Dne 16. januarja pop. je brenkal svojo otožno pesem „Revček Andrejček“, 23. pop. pa so glumili Schillerjevi „Razbojniki“. — Da se dá na našem odru tudi kaj dobrega vzorno uprizoriti, se je pokazalo dne 8. in 15. januarja v angleški komediji „Sebastijan, véliki knez georgijski“, spisal W. Somerset-Mangham. Tako izborne igre in skrbno pripravljene predstave že dolgo nismo videli, le škoda, da se ni sešlo k njej več občinstva; zakaj stvar res zasluži, da bi se nekaterokrat igrala; tako bi se naši ljudje uverili, da imajo drugod po svetu vse drugače izobražen okus, kakor se našemu občinstvu sicer privzgaja ali pa pripisuje. Kljub temu, da prevod gotovo ni potekel naravnost iz izvirnika in da so se vrinile vanj nekatere hibe in lokalizmi, kakor „švindelj“, „panati“, kar le zopno moti fino dovtipnost igre, je ostalo vendar še toliko dobrega, da se je komedija dobro obnesla, tem bolj, ker so se igralci, posebno g. Nučič, to pot čutili igralce v boljši igri. Naravno, da imenitno okolje tudi ugodno vpliva na glumčevo razpoloženost. Le tempo je bil mestoma prepočasen; tisto lahkotno, neprisiljeno govorico tako težko pogrešamo v taki konverzacijski igri, kakor je baš „Sebastijan“. Kako nasprotje k tej kabinetni igri pa je nemška gluma Engel-Horstova, „Pereant možje!“ Tu kar mrgoli neslanosti in česar avtorja nista sama zakrivila, to so improvizirali igralci s skrajno površno igro. Če bi se takrat ne bil pisal datum 23. januarja, bi lahko mislili, da je pustni torek, vsaj na odru. — Za oceno presenetljive „Moralë gospe Dulske“ nam je za sedaj zmanjkalo prostora. W.

* B. Opera. Lepa Vida (dr. Batka — Risto Savin). Vsak popolni umotvor ustvarja v svoji celoti, pa tudi v posameznih delih neko vzvišeno razpoloženje; to je tista elementarna sila, ki je vdahnjena vsakemu resničnemu umotvoru. Pri njegovem presojevanju moramo govoriti vedno o celotnem vtisu in o detajlu. Ako duševno delo v celoti ne prevzame gledalca, oziroma poslušalca s tisto neodoljivo silo — ni to